

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и среским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за комесара београдске савске полиције, у рангу писара прве класе Управе града Београда, Тихомира Миланковића, писара треће класе Министарства унутрашњих дела, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. јула 1904. г. у Београду.

ЕКОНОМСКИ УЗРОЦИ КРИМИНАЛИТЕТА

историјско-критичка студија о криминалној етијологији.

по
Јозефу ван-Хану

(НАСТАВАК)

Нео-спиритуализам у Француској

Извесна група криминалисти у Француској, чини средину између старе школе о слободној вољи и еклектизма. То су нео-спиритуалисте: *Жоли*, *Проал*, *Гијо* и *Риан*.

Хенри Жоли, професор у Сорбона, третира питање о криминалитету у овим својим делима: *Злочин*, *Криминална Француска* и *Борба против злочина*.

У свима овим делима, а нарочито у *Криминалној Француској*, писац тврдо верује у постојање слободне воље, али у исто доба допушта да слободна воља може понекад бити ограничена, па и сасвим уништена.

Што се тиче фактора економских, писац им признаје велики утицај на криминалитет.

У своме делу *Злочин и Казна*, *Луј Проал* брани енергично постојање слободне воље, али не искључује акцију ни осталих фактора. Једна глава овог дела, под насловом *Злочин и Беда*, посвећена је нашем питању. И ако писац признаје да је утицај беде на злочин неоспоран, ипак додаје да је врло мали број злочина који су извршени искључиво под овим утицајем.

Од свију дела нео-спиритуалистичке школе најбоље је, нема сумње, дело *Ан-*

тонија Делгијана под насловом: *Узроци Злочина* (Бујенос-Ајрес, 1892).

Пошто је скупио и озбиљно прокрикисао сва важнија дела у данашњој криминалној литератури, писац изводи овој закључак.

— *Злочин је феномен психолошки; психологија злочинца не разликује се ни уколико од психологије нормалног човека; то је услед своје сопствене грешке што злочинац пада достојено у злочин.*

Школи спиритуалистичкој припада још и *Карол Бригт*, који сматра злочинце као жртве њихове психо-физијолошке организације.

— *То су, вели он, ненормална бића, која врше злочин у свакој средини и под свима приликама. У сваком случају, злочинац је биће које није достигло своје потпуно савршенство ни са гледишта интелектуалног. Али и човек, са потпуно развијеном свешћу, може бити одвучен у злочин својим потребама и средином у којој живи. У овом случају злочин је резултат потребе коју је немогуће задовољити обичним животом, било што је интелектуална организација врло слаба, било што је потреба одвећ велика.*

Испитујући утицај економских прилика на криминалитет, *Бригт* је дошао на генијалну мисао да испита однос између злочина и опште организације рада.

— У развоју рада, вели писац, разликују се ове три узастопне фазе: рад помоћу робова у старом веку, помоћу зависних (неослобођених) људи у феудалном добу и, најзад, данашњи систем наднице. За време прве две епохе, положај радника био је мизеран. Злочин у овом времену био је у толикој мери општи, да би питање о извесној класи злочинаца било по све илузорно. За време владавине *Хенриха VIII*, број погубљених злочинаца попео се на 72.000. Готово цео народ био је огрезао у беду, сиротињу а делом и у злочин.

— Мало по мало побољшавао се положај радника, док француска револуција није изгладила и последње трагове феудалног система. И ако је данашње стање слободног рада побољшало у многоме положај радника, ипак беда није сасвим

изгната из друштва. Она је само потиснута у редове оних, који нису у могућности да узму учешћа у користи од побољшаног рада. То је, дакле, круг најсиромашнијих из кога се лиферује криминална војска.

Јасно је, према изложеноме, да и данашња организација рада, по *Бригту*, није потпуна и савршена.

VIII Статистичари

Досадање наше излагање, као што смо видели, односило се на питање о криминалној етијологији. Али, има једна група одличних научара која је, без обзира на криминалну етијологију, изучавала криминалну активност са гледишта морала.

Ову групу научара ми смо назвали *статистичарима*, јер за предмет својих истраживања узимљу статистику морала.

Криминална статистика поникла је у Француској и Белгији као одељак статистике морала између 1825—1830 год.

У своме делу *О систему социјалном и законима који њиме управљају* (Париз, 1848) *Кетле*, професор права у Бриселу и отац криминалне статистике, третира развитак моралних и интелектуалних особина човечијих, као и развитак наклоности ка злочину.

Истражујући физичке законе који управљају моралним редом, *Кетле* вели, да је „*обичан човек*“ обдарен извесном наклоношћу ка злочину (као год и наклоношћу ка браку, самоубиству и т. д.)

У току свог даљег излагања, писац испитује утицај спољних фактора на ову моралну склоност ка злочину, проучавајући, ради овога, утицај климата, пола, доба старости и економских прилика.

— Беда се, тврди писац, сматра уопште као један од највећих узрока злочина. Однос између економских прилика и криминалитета у Француској и Холандији, међутим, показују нам, да најсиромашнији крајеви производе најмањи број криминалитета.

Да би се разумело ово тврђење *Кетле*, треба знати да је у њему реч о апсолутној беди. Посматран са гледишта криминалитета, један предео не може се

сматрати сиромашним само с тога, што у њему има мање богатства по у другом пределу. Суштина питања лежи у томе како је то богатство расподељено.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ТЕЛЕСНЕ ОСОБИНЕ ПРЕСТУПНИКА

Питање да ли се психичке особине испољавају видним појавама одавно је привлачило пажњу мислених људи. Тежња да се нађу такви знаци расте све више, у колико више долазе до свести тешкоће, да се разјасни карактер једног човека. Свакидашње искуство, поред свега тога што се човек лако вара о правом мишљењу и осећању других, тражи допуну тога субјективног суђења објективним знацима.

Тај проблем није још решен. Имена Лафатера, Гала¹, Шмпулцхајма и Ломброза, као и разјашњавања рукописа, показују толике покушаје, различите по начину, као и различите по вредности, да се нађу такви објективни знаци. Поред свега тога ми смо до сад врло далеко одатле да са знамо поуздане спољне знаке карактерних особина. Једно време била су сва напрезања узалудна, због процењивања нађених појединости.

Ломброзова учења одавно нападају са више ватрености него објективности, и с правом се може о многим његовим противницима тврдити да су они водили против њега огорчену борбу, немајући јасну слику о садржини његових учења. А то у осталом није ни сасвим лако, пошто је он многа своја тврђења променуо у току година. Али мени не изгледа да је оправдано да му се баш због тога чини прекор; неки непоуздан поглед уступио је место бољем увиђању. Али се Ломброзу не може опростити једна мана а то је јака *некритичност*. Он употребљује тачна и брижљива мерења, анегдоте и пословице, статистичке податке и субјективне утиске, написе писане из дуга времена по зидовима тамница, поједина посматрања и појаве у масама, а при томе не разликује оштро између важног и неважног. У његовом најновијем делу налазе се многобројни статистички податци, који су без икакве сумње погрешни. Та непоузданост потиче у неколико из невероватне разноврсности његових дела, која чини да је ту дубока студија немогућна, а у неколико и из површног посматрања.

А ипак би му се неправдо учинило кад би о њему човек судио само по његовим *махнама*. Он је тиме само својим противницима олакшао да њега и његово учење обележе као ненаучне. Садржину тога учења о *урођеном преступнику*² схвата Курена (у свом делу *Природна историја преступника*) највернији присталица у Немачкој, у ово неколико речи „Та хипотеза тврди да сви прави преступници имају у себи одређен, узрочно везан низ телесних зна-

кова, који се антрополошки дају доказати и душевних знакова, који се психо-физиолошки дају доказати. По тим знацима ти људи чине један нарочити варијетет, карактеришу један особени антрополошки тип људског рода; и ти знаци гоне њиховог носиоца са недољивом нужношћу да буду преступници, сасвим независно од свих социјалних и индивидуалних животних услова.“

Ломброзо не одриче ни значај добивених особина индивидуе, ни социјалне утицаје, он не чини питање ни од *страсних*, ни од *пригодних* преступника, ни од преступника из навике. Шта више у његовом последњем делу (*Узроци и сузбијање преступа*) испитивање спољних узрока узима највише простора, а анатомских особина *delinquente nato* (урођеног преступника) скоро никако нема. Поред свега тога он се чврсто држи учења да од прилике 35% свих преступника *рођени су као преступници* и да они имају многих знакова који одступају од нормалног.

Пре него што пређемо на тај задатак да испитамо тачност тог погледа, нарочито у његовом даљем развјетку да *човек преступник (nato delinquente)* представља један особити и то *атавистички тип*, — треба нам да прегледамо оно што знамо о *телу и духу преступника*.

А то је тешко као што изгледа. Огромна је продуктивност управо на том пољу испитивања; поред брижљивих и критичких испитивања шири се ту и дилетантизам; и у толико је теже добити јасну слику, што се ту ради о питањима која су веома заплетена. Ми немамо никакав *канон нормалног човека*, који би могао служити као мерило свих одступања. Ми не можемо Немца одмах, без ичега даљег, упоредити са Италијаном. нити северног Италијана са јужним. Треба само један поглед па да се човек увери да се просечни тип Ломбарда или снажног и високог људског соја Ромање веома разликује од малог соја јужних Италијана. А с друге стране *украјинске расе* допринело је доста томе да чист народни тип налазимо само појединце и усамљено. А то отежава одређивање *типа*, с којим се може упоредити преступник.

Осим тога нема једне тачне дефиниције шта се мора схвати као *знак урођавања*. „као телесни знак наследног урођавања (*stigmata hereditatis*) обично се сматра извесна мана развјетку, која се често налази код лица која су то наследила.“ гласи дефиниција Кренелинова (у његовом делу *Психијатрија*). Али је тешко повући границу до које бисмо могли означити одступања развјетку од области нормалног. Са потпуним правом обраћа Неке пажњу (у свом делу *Дегенерација, знаци Дегенерације и Атавизам*) на то да све што је етнички условљено не сме се за дотични народ сматрати као *знак урођавања*, појам „знаци дегенерације“ мора се увек одређивати само по односу на време, место, старост и пол, и увек је потребна извесна *величина одступања* од просечности.

Године 1899 тврдио је Ломброзо у свом делу *Нови напредци у изучавању*

преступника да је криминално антрополошка школа за неколико година испитала 54.131 суманутих, преступника и нормалних. Из обља тог материјала пробрати оно што је употребљиво, веома је негодно, јер резултати стоје често веома оштро у противности један према другоме. Али управо на тој телесној области нису ни права систематска испитивања на расположењу. Поред свега тога ја мислим да је могућно, и без навођења многих појединости и бројева, добити један преглед о данашњем стању тих испитивања.

(СВРШИТЕ СЕ)

ГРАЂАНСКИ - СУДСКИ ПОСТУПАК

протумачен начелним одлукама, одлукама опште седнице Касац. Суда и одељења и одлукама управних власти

ПРИКУПИО И УРЕДИО Свет. Јањић

Глава осамнајеста О извршењу пресуде

§ 471.

(НАСТАВАК)

7

По спору Милутина Ч. противу Јеврема Ч, земљорадн. из Гунцата, за испуњење уговора о промени — трампи —, утврђено је одлуком опште седнице, да у оваквим споровима треба имати непобитна доказа, да ли и једна и друга страна добија и по количини и по квалитету онолико, колико даје на другој страни. Првостепени суд одбио је био тужилачку страну од тражења са ових разлога:

„Признањем парничара тврди се, да између њих постоји уговор о размени земља § 632 гр. закона, али како тужени наводи, да нема довољно земље по закону те да би могао закључени уговор о (размени) трампи извршити јер сем трамплине земље, нема још пет плугова земље, и како тужилац овај навод туженога признаје а не подноси никакви доказ-сведочењу од општинске власти потврђењу среском полицијском влашћу да тужени има довољно земље по закону, те да би могао уговор испунити; а сем тога како се из тужбе тужиоачеве види, да је земља коју је тужилац дао у размену туженоме много мања од земље туженога, то се тужилац од овог свог тражења испуњења уговора о трампи земље на основу § 471 тач. 10 гр. пост. има одбити.“

Но, по жалби тужилачке стране Касациони суд (II одељ.) поништио је Апелациоу пресуду 30.XI.94 из ових разлога.

„Смисао овога законског наређења тај је, да се земљоделцу не може продати за извршење пресуде нити пак да га сам може отуђити онолико земље, колико му овај законски пропис штити, у тој цели да земљоделац не би остао без земље, — а не да не може своју земљу и трампити.“

Да се овај законски пропис има овако разумети, види се још и из правила Г. Министра Правде, од 4 фебр. 1874 год. № 354 зб. XXVI стр. 14, која су прописана ради изаршења закона од 4 децембра 1873 год.

¹ Гал никако није само један фантаста, или каква велика варијанта, као што су га многи покушали да престаје. Шта више он је стекао великих заслуга за унапређење анатомије мозга, које су заборављене поред оправданих напада због његове еренологије.

Г. Министар Правде руковођен без сумње, економним и привредним обзирима допустио је у тач. 10 својих правила да земљоделец може, свакако у цели групи сања свога непокретнога имања, учинити промену и са оним имањем, које му закон штити од продаје, ако само суд у напред има непобитна доказа, да земљоделец на другом месту добија онолико земље, колико на једној страни даје, или бар да у оној вредности добија на другој страни, у коликој ову на једној страни даје.

Па како се из протокола рочишта № 9632 види, да и сам тужени признаје, да је земља коју му тужилац у размену за његову даје, много већа и роднија од његове, онда је према наведеном суд погрешно, кад је тужиоца одбио од тражења да се тужени судским путем примора на извршење уговора промене.

Првостепени суд није усвојио ове приредбе, већ је дао ове противразлоге, мимо оних у пресуди.

„Не стоји разлог Касационог суда да „и сам тужени на протоколу рочишта № 9632, признаје да је земља коју му тужилац у размену за његову даје много већа и роднија од његове, — већ на против тужени на протоколу рочишта № 9632 навео је, да је земља његова — туженога — два пут већа и роднија од тужиоцеве земље, а и сам тужилац у тужби № 2740, при којој је и на рочишту остао признаје да је земља, коју је у размену од туженог узео за своју земљу побољшана десет пута више, но што је била; а на против, да земља његова — тужиоцева — коју је тужени у размену дао није ништа побољшана; па једно с тога, а друго и за то што тужилац *ничим није по § 178 гр. аост. доказао, да је према § 635 грађ. зак. од своје стране уговор, кога испуњење тражи, испунио, а то је, да је своју земљу коју је у размену дао уступио туженоме у својину, или да је готов да то учини.*“

Општа седница К. Суда 4. II. 95 год. № 727 одржала је први део примедба свог одељења, односно извиђаја, да ли и једна и друга парнична страна добија и по количини и по каквоћи онолико, колико даје другој страни, као на закону основане, а да не стоје противразлози првост. суда.

Да сведочанство о наглавици треба да поднесе парнична страна, а да ово не тражи суд по званичној дужности, потврђује ова одлука.

*

„Погрешно је суд примио уверење суда и одбора општине самаилске у акту № 4182, које је оверио и начелник среза ж. 17. фебруара 1903 год. № 2161, о имовном стању масе умрлога Уроша, јер по тач. 4. §. 471. грађ. суд. пост. и правилима г. Министра правде код поменутог § 471. грађ. пост. тражи се тачком 11. ових правила, да оваква сведоџба буде потврђена *среском полицијском влашћу, која је дужна такође претходно извести се о истинитости датог сведочанства.*“

„Поменуто уверење суда потврдила је среска власт на јемство на њему потпи-

сатих одборника. зато ово уверење не одговара наведеној тачци 11. поменутих правила и према томе првостепени је суд погрешно, кад је своју одлуку донео на основу овог уверења, *већ је требао, у смислу расписа г. Министра правде од 1. децембра 1886 године бр. 5258. (Збор. 42 стр. 310), да изиште од тужилачке стране друго уверење, које би одговарало наведеној тачци 11. правила.*“

С тога је Касац. суд 5. VIII. 03. № 4536 поништио решење првост. суда, којим је тужилачка страна одбијена од тражења.

Ова одлука упућује и на то, како треба да је оно потврђење полицијске власти.

У овом смислу, да *сведочанство о наглавици треба да поднесе парнична страна, донесене су одлуке под № 11308 02. од 28. I. 03. и од 12. II. 03. № 47.*

Противно мишљење, да дакле сведочанство наглавици треба да тражи власт по званичној дужности, заступљено је у овој одлуци.

*

Сима Ђ. тужио је суду Михаила Д. ср. писара, што је продао све имање за дуге неоставивши му онолико земље, колико је закон земљоделцу одредио; и тражио је, да се поништи ова продаја, његовог имања.

Тужени се бранио, да тужилац није земљоделец него механичар, те да се на њега благодетељање законско о остављању земље не простире. Првостепени суд одбио је тужиоца од тражења са разлога, што није доказао, да је земљоделец.

По жалби тужиоца Касациони суд 5. августа 1882 год. Бр. 2248. уништио је ово решење из разлога:

„По замени тач. 4. §. 471. грађ. пост. од 24. децембра 1873. год. и правила г. Министра правде од 4. фебруара 1874. г. № 354. (Збор. XXVI стр. 14.) кад се за извршење пресуде узима какво имање, које по својој природи припада земљоделству, *полициј. власт, која попис чини, дужна је уверити се, да ли се то лице — чије имање узима у попис — сматра, по закону, као земљоделец, па у случају, ако се исто лице сматра за земљоделца, онда да при вршењу пописа има на уму поменуто замену тач. 4. §. 471. и поменуто правило г. Министра правде.*

Према наведеноме суд је погрешно, што је *молиоцу ставио у дужност, да он доказује како је земљоделец и како се на њега има прострети поменуто замена четврте тачке, па према овој погрешној поставци нашао, да жалилац није то доказао: да се он, по закону, има сматрати као земљоделец.*“

У овом су смислу и одлуке Касац. суда № 2127. од 9. III. 1899. и 13. I. 03. № 10921. 1902 године.

Да сведочанство треба тражити по званичној дужности и да тужени не може да оверава ово уверење, показује нам ова одлука.

По тужби Петра И. противу Љубомира Д. среског писара, за поништај јавне про-

даје, првостепени суд примио је за доказ сведоџбу о наглавици у којој није била означена величина окућнице а и коју је — сведоџбу — оверио тужени, па је решењем од 6. новембра прошле године № 48234 одбио тужиоца од тражења.

По жалби тужиоца, Касациони суд поништио је ово решење 21. II. 03. год. № 566 из овог разлога:

„По §. 471. тач. 4. грађ. пост. закон штити земљоделцу поред осталог и кућу са окућницом до једног дана орања.

Уверење суда општине мишљ... у акту № 48234 не одговара предњем законом пропису, јер у њему није казано: колика је окућница, а сем тога што је у име полициј. власти оверио тужени Љубомир, који је као парничар интересован, јер брани свој рад и продају а то није могао да учини.

Препоручио је суду, да у смислу расписа г. Министра правде од 1. XII. 1886 год. № 5258. (Збор. 42. стр. 310) по *званичној дужности* прибави друго потпуно уверење.“

Полицијска власт дужна је прво да се увери о истинитости издатог сведочанства, а не да ово потврђује на основу казивања одборника, по овој одлуци.

*

Димитрије Ст. зем. из Р. тужио је Јеремију К. среског писара и тражио је, да се поништи продаја његовог имања коју је тужени извршио 10. марта 1903 године:

а; што није саслушан шта одређује за продају; и

б; што попис није извршен по закону као а оглас; и

в; што нема довољно земље — § 471 грађ. поступка.

Првостепени суд одбио је тужиоца од тражења, узев да је актима продаје утврђено да не стоји ни један од наведених основа у тужби, а уверењем општ. суда и одбора које је потврдила и полицијска власт утврђено је, да тужилац има довољно земље по закону.

По жалби туженога Касациони суд у свом III одељку размотрио је акта и решење првост. суда од 14. Марта 1903 г. № 6589 па је 6. Јуна исте године № 3988 поништио решење првост. суда са ових разлога.

Према тач. 11 под а; и б; правила Госп. Министра правде од 4. Фебруара 1874 год. № 354 (Збор. XXVI стр. 14) ако би земљор. или онај, који се по овом закону за земљ. сматра, хтео какво имање да прода дужан је:

а: да докаже сведоџбом издатом од кмета и три општинара његове општине, да он има преко отуђујућег имања још пет плугова земље и кућу с плацем.

б; ово писмено да буде потврђено среском полицијском влашћу, која је дужна такође претходно извести се о истинитости даног сведочанства.

Према распису истог Министра од 1. Децембра 1886 год. № 5258 (Збор. 42 стр. 310) суд је дужан по званичној дужности да тражи ову сведоџбу у свима споро-

вима па и при спору где се тражи поништај продаје јавне, за извршење прив. дугова — одељ. IV тач. 4 § 471 грађ. п. —

Из уверења суда општине Р. од 22. Јануара 1903 год. № 49 и три одборника, види се да тужилац има онолико земље колико треба по § 471 тач. 4 одељак I грађ. пост., али је првостепени суд погрешно што је примио овакво уверење, кад се из потврђења средске власти види, да она истинитост потписа и печата суда општ. р. . . као и садржину уверења тврди на основу изјаве потписаних одборника и личног сазнања из пописних књига А и Б села Р по тач. 11 под б; § 471 грађ. пост. (потврђење је 28. Јануара 1903 год. № 1262) које дакле не одговара тач. 1 под б наведеног § 471 грађ. поступка“.

Истоветан је случај расправљен опет у III одељењу под № 4041 1903 године, у коме је суд примио за уредно сведочанство суда и одборника и које је потврдила средска власт 18. Јула 1902 год. № 7349 и у коме је казано: „истинитост печата и потписа суда и одбора општине С. . . као и садржину овога уверења и на основу мог личног сазнања од потписаних одборника тврдим“, и ту је поништено решење прв. суда са истог разлога.

*

Да се сведочанстве о наглавици тражи по званичној дужности и то званично; и да потврђење треба да гласи „на основу личног сазнања“, одлучио је Касациони суд 14. авг. 1902 № 5475 и 13. јануара 1903 год. № 10921 1902 године.

Сведочанство је тражено по званичној дужности преко полициске власти и по одлуци Касационог суда од 31. авг. 1903 № 6226.

Сведочанство о наглавици треба да је из времена задужења.

Ево тога објашњења.

Првостепени је суд узео, да је прибављеним уверењем у акту № 13950 утврђено, да пунолетној браћи и задругарима тужиоца није остављено довољно земље колико им штити пропис тач. 4. § 471. грађ. поступка; но, по жалби туженог извршиоца, Касациони суд (II одељ.) поништио је 15. окт. 1902 године № 7767 решење прв. суда којим је оглашена за неуредну јавна продаја непокретног имања Владислава и задружне браће његове, са ових разлога:

„Кад се из акта овог спора види, да је спорно имање продато за дугове тужиоца оца умр. Милана Г. и за рачун итабулисаних повериоца; међутим тужилац, поред осталих разлога наведених за неуредност ове продаје износи и тај, што је истом повређен § 471 грађ. пост. јер њему и његовој осталој задружној браћи није остављено довољно земље, — овда је суд претходно требао да извиди: колико је тужиоцев отац Милан у времену задужења због кога је ова продаја и вршена имао земље и колико је у то време имао у кући порез плаћајућих глава.“

Да сведочанство треба да поднесе парнична страна и да оно треба да гласи о

наглавици из времена задужења, казује нам ова одлука.

*

По тужби Милана Н. Петковића; противу Васе Ј. П. средског писара и лицитаната: Влајка и Цоне, за поништај јавне продаје, дате су од Касационог суда 8. V. 1903 год. № 2980 апелац. суду овакве примедбе.

„Према последњем одељку расписа (Министра Правде од 1. децембра 1886 год. Бр. 5258 (збор. 42. стр. 310) позвани су судови, да по званичној дужности траже уверење у смислу § 471 гр. суд. пост. и правила код овог параграфа.

Из пописа и протокола лицитације Бр. 10933. види се, да је продато имање масе умрлог Николе за дуг по облигацији од 12. Јануара 1891 год. прилог у белешци Бр. 14817).

Према напред наведеноме, провостени а за њим и Апелац. Суд погрешили су, што су овај спор пресудили пре, но што су од тужилачке стране изискали уверење у смислу поменутих правила (тач. 11) о занимању, имовном и задружном стању умрлог Николе у време задужења.

(наставити се)

СВЕЖАЊ НОВЧАНИЦА

Саветник Балман пружи руку младему човеку, који је стајао пред широким дугачким столом, имајући собом иберцигер и зелени, маловарошки, филцани шешир.

„Не заборавите, дакле,“ рече проседи богаташ, „да имате да будете вечито захвални препоруци свога ујака, што сте добили место у мојој кући. Свакодневно ми се јављају за места трговци који немају места по провинцијама, па долазе препуни нада у Берлин и најзад хвале Бога ако могу да добију какво место као носачи или слуге, а вама дајем место угледно и где се захтева пуно поверења.“

Кућевни телефон зазвони на писаћем столу шефовом.

„Наравно!“ рече саветник на телефону. — „Долазим одмах!“ — „Један тренутак!“ обрати се он своме новоме чиновнику. „Сад ме баш зову.“ И већ га несташе, еластичним корацима из приватне канцеларије.

Алфред се Клер обрте сам у угодној канцеларији и седе понова на столицу, на којој је већ пре тога седео Осећао се већ гордим са свога новог положаја и шефа, трговачкога саветника. Пре четири недеље није могао ни сањати о овакоме обрту, седећи у мрачној канцеларији провинцијске трговине у Елбину. Сад је постао чиновником светске куће „Балман и синови“ и живео је у заносноме Берлину, огромној вароши, која га је задивљавала. То је у осталом била споредна ствар. Главно је, да буде приљепан у новој дужности и да је буде достојан, а за то ће уложити труда, те да осветла образ своје ујаку!

Изгледало је, да и саветник није био припреман да иде из канцеларије, јер је на столу оставио читаве штосове писама

и акта. Са стране где је седео Клер, лежали су на столу један свежањ новчаница и једна књига чекова Дисконтнога Друштва. Алфред је с чуђењем посматрао те хартије од вредности. До сто врагова, да то није каква обмана! Сто хиљада марака у хиљадаркама лежало је на столу као да је баш тада донесено из Државне Банке, јер је омотач на њима био још неповређен. Толико новца није се за три месеца обрнуло код његове пређашње фирме у Елбину! Можда је саветник био збуњен његовим доласком и ненадним позивом, па је заборавио да остави новац у касу, а на столу је лежао и свежањ разноликих кључева, баш у близини банкнота.

Млади је човек, од како је, научио на обрт с новцем, ма да не баш са тако великим сумама, те узео мали свежањ и хтео га измерити у рукама, као кад би ко узео писмо од вредности, па би му хтео од ока оценити тежину.

„Огромно имање,“ помисли он, „а тако мало, да се може слободно и у џеп метнути!“ И као да је хтео и сам да се увери о могућности тога, сави свежањ рукама и метну га у побочни џеп од горњег капута.

У том се баш тренутку отворише врата и трговачки саветник Балман уђе у собу. Алфред се Клер зграчу од ненадног препада, извуче десницу из џепа, а свежањ новчаница остави унутра.

„Даље немамо шта да разговарамо,“ рече шеф улазећи. „Употребите данашњи дан на то да нађете стан, а сутра у 8 часова пре подне јавите се прокуристу Вилу ради пријема дужности. — С Богом, господине Клере!“

Балман му отвори учтиво врата, а млади човек могаше једва уста да отвори од страха и запрепаштења, па рече: „С Богом, господине саветниче!“

По том се нађе у ходнику. За тренутак засташе, ухвати се за чело промишљајући се, по том као да га ухвати грозница, као да га фурије појурише, стрча низ степенице и испале на улицу.

Луна, трка и звоњење трамваја, кочија, теретних кола и других саобраћајних средстава, мешавина масе света, свега то прену и он се освести, сети се свога положаја. Шта је учинио? Могао се сто пута заклетити, да је свежањ новчаница метнуо у џеп са свим невино, без икакве зле намере, не мислећи ништа, гоњен једино једним глупим нагоном да проба могућност да се толики иметак може стрпати у џеп, и да је само ненадним уласком саветника постао лоповом, разбојником, простим злочинцем! Он, Алфред Клер, који никада у животу није присвојио противу-правно ни једнога кончића! И тако све то брзо дође, повратак Балманов, његов опроштај, излазак из канцеларије, да није имао времена да се прибере како би се извукао из те фаталне незгоде. Сада, када је све доцкан, обумиле су га стотинама и хиљадама мисли. Да је саветник дошао само три секунде доцније! За то би време новац био понова на своје месту! А где му је било присуство духа? Могао је комотно, по свршеном говору са саветником, извући из џепа свежањ новчаница и

рећи: Видите, господине саветниче, како сте ви поверљиви? Да је ко непоштен видео оволики новац на столу? —

Одлучи се на један пут да се врати и да одигра комедију са нарочито скривеним новчаницама. Али после неколико корачаји застале и окрете корак другим путем. Не, немогућно је! Неће му се поверовати у истинитост причања или ће се највише узети да га је на мах сустигла грижа савести.

Помисао, да ће са једне своје невинне збуњености, са једне глупости са тешким последицама, изгубити сву лепу будућност, пекла га је као живо угљевље и доводила га скоро до лудила. Маши се за џеп и помисли да се ма на какав начин отресе тога проклетога новца. Али зар неће и поред тога остати довољно подозрив и можда једини осумњичен за ту крађу? Биће осуђен на основу индиција и узете се да је новац где год прикрио.

А шта ће ујак на то рећи? Шта тек његова сирота мати, чија је он дика увек био? Њен једини син, њена потпора, њен Алфред обичан злочинац! Та му помисао заледи срж у костима. Стид и срам од његовога недела отераће сироту жену пре времена у гроб. А хоће ли моћи уверити људе и поред свих несрећних стицаја околности, да је невин? Не, свако ће сматрати његово причање као бајку.

Колико је тако журио није ни сам знао. Није знао путе и богате у Берлину, а ишао је слепо по улицама, час лево, час десно. Страхovit догађај и прекрет у његовом животу! Место да постане угледним трговцем, постао је противу своје воље злочинцем, па и ма да је све силе напрегао, није могао наћи средства да створи пута и начина да ова ствар постане као да је није ни било. Проклињао је час када је помислио и да се дотакне новчаница, проклињао је свој нови положај, проклињао је цео Берлин, који га је увадио у несрећу. Шта би сада дао, да је могао бити у Елбину, у својој малој канцеларији!

Преморен већ, најзад застале. Ноге му отказаше службу, а глад га стаде морити. Мора да је много сати тумарао. Погледа око себе. Приспео је у један пуст северни део вароши, у фабрички и раднички квартал.

Застао је на једном уличном ћошку и гледао преда се у ништа. Сигурно се већ одавно сазнало у полицији да је нестало новца Балмановога, и сада га она с грозничавом жудњом тражи. У том му се пробуди на један пут вагон самоодржања. Било је јасно да га неће лако наћи ако се сам не изда, пошто га у Берлину није познавало ни пет људи, а фотографије његове немају, па чак ни код куће у Елбину. Добро! Кад је већ свирепом судбином постао злочинцем, онда ће и даље да живи као злочинац. Али одмах се ману те мисли. Не, никада! Онда је боље да учини крај своје проклетоме животу! Како би могао живети као злочинац? Бегство је било немогуће, то је и сам увиђао. Полиција је на свима станицама без сумње на највећој опрези, а издао би се одмах и тиме, чим би покушао да мења новча-

ницу од хиљаду марака. Свога новца имао је врло мало код себе.

Већ је читав сат стајао ту на ћошку и тужно гледао преда се.

„Добар дан, господине Клер!“ чу на један пут глас покрај себе. Ужаснут, прену се он и погледа у човека који га је ослонио.

Тај добро развијени човек спусти руку на раме Алфредово и рече му, да га у име закона лишава слободе. „Ви сте, свакако, Алфред Клер, из Елбинга?“ упита полицијски агенат.

„Да, ја сам тај,“ одговори притвореник тоном човека, кога сте упитали колико је сати.

„Одмах сам помислио! Већ вас пола сата посматрам као младића, који се по опису потернице потпуно слаже! Зелени, филцани шепир са пером позади не носи ни један Берлинац.“

Алфред је Клер на један пут постао равнодушан и апатичан. Као да се то по себи разумевало, ишао је он поред чиновника, који после неколико минута заустави једне затворене кочије и уђе у њих са својим притвореником.

„А где вам је новац?“ упита чиновник кад су пошла кола

„Не говорите ни једне речи, маши се Клер у џеп и предаде чиновнику свежањ новчаница. Овај га погледа за тренутак чудновато а за тим одмах поче бројити новчанице и одану. Сума је била потпуна, те му је била сигурна добра награда.

Када су приспели у полицију, Клер буде затворен у једну малу ћелију. Казали су му да ће га мало допније саслушати.

Када је брава скрипнула, седе Алфред Клер на једину столицу и погледа горе на прозор са решетком, кроз чији је отвор улазио оштри зимски ваздух. И тако се његова судбина много брже испунила но што је мислио! Будућност му је била јасна. Три године затвора биле су му сигурне, а могу бити и пет.

По цртама на лицу видела се на њему ледена мирноћа и одлучност. Полако скиде своју кравату и по том крагну. Узе своју кончану, шарену цепену мараму, поцепана је и направи од ње омчу. За тим приложи дрвену столицу под отворени прозор и обеси се о гвоздену решетку.....

ЖЕНИЈАЛНИ ПОЛИЦАЈАЦ

Louis Jacolliot

9

I. Нестале!

Тај ју је поглед из прва доводио у забуну, од њега је она осећала такво некакво мучење које није умела себи објаснити, а од чега се није могла никако отети. Сјај његових очију који љашти као брунирани челик, чињаше јој се да је привлачи и да продире до дна душе јој, а одмах за тим обузме је нека обамрлост, која као да ништи њено биће и престаје тек онда кад она није више под утицајем оних магнетичних зрака, које сипају очи преосвећеника.

Док међу тим, Ангеран још не беше ништа учинио да окуша своју моћ магнетичног привлачења над лепотом девојком.

Једнога лепога дана, кад је Пасторе, очи у очи, објашњавао своје љаку тајна дејства *Милости*, он опази одмах да га Клотилда, укочена погледа, некретљивих црта на лицу, не слуша више; ухвати је за руку и познаде да се налази у потпуном хипнотисаном стању, или да сомнабулистички спава.

Један похотан дрхат обузе све његово биће и бедник, определив прво колико то стање треба да траје, баци се на дражесно тело младог невинашца од кога учини употребу како је хтео.

Лако је погодити резултат: после неколико дана устезања Преосвећени хипнотиса дете и ули му жеље најопсенарније вештине да јој услади ту ствар како би од ње постало једно радљиво оруђе испуњено похотом.

И чудна ствар доиста: ово дете, које се беше проституисало исто као и Месалина, за све време док се је налазило у изнуђеном спавању, могло је се такмичити са најизвежбанијом курвом у вршењу онога скарднога посла, — постајаше, кад се пробуди, млада невина девојка, чиста и непорочна како у погледу жеља, тако и у погледу мисли; она се није апсолутно ничега сећала; пет минута пре тога она се грчевито увијала и страшно ломила у калуђерову наручју, који је беше распалио до беснила; повраћена к себи, пак, није осећала ни мрве сумње о удози коју је одиграла.

Каква ужасна моћ! Не иде она само дотле да буде потпуни господар нашега бића само за време успаваности; може да вас надахне дужношћу да чините нешто што се противи вашој природи и да вас принуди да то извршите у одређени час и ако сте се повратили к себи. Слободна воља враћена вам је у свему, изузев за оно што вам је сугестијом наређено да учините и после пробуђења и у немогућности сте да се чак сетите и лица које вам је то удахнуло.

Протекло је већ више месеца од како грешни Преосвећени са Клотилдом, кад једном, случајно, да узме неку књигу из библиотеке свога претпостављенога, Ангеран откри све, јер их затече у сред њихова опсенерна задовољавања.

Млади је калуђер само то и чекао, те да једном прекине своја устезања, јер он беше толико залуђен Жакелином, да је само усињавањем господарио собом, те истога дана приреди пад једнога детета истим средствима, којима је Првосвештеник оборио њену сестру.

И од тада се обе наказе бацише у безгранично засињавање својих страсти.

Страшно! Профанисати детињство, навући та тела невиних и несвесних девојка, да врше све скарелне радње са ванредном развратном вештином; шта више, преобратити их *сугестијом* у заносне баланткиње у неваљалице које су стално жедне стиднога миловања — зар такав злочин не заслужује сто пута смрт?... Казна још и сувише благ за таква наказна дела.

И не треба мислити да ми претерујемо у описивању тих чудноватих работа! Довољно је само погледати на онај дуги низ затворених врата у судбеним кућама, где се калуђерштине, ти жалосни јунаци, трпају сваке године, зато што су проституисали детињство својим гадним страстима у оној тишини манастира а поповских домова.

А колико њих још није ни ухваћено, јер се њихове жртве не усуђују жалити се!? Колико се, пак, њих извукло од законске казне помоћу својих старешина, који су им дали миг да утекну, пре него ће правда и сазнати за њихова срамна дела?

Што се тиче ове историје овде, изувез имена лица и места, произвољно узета, она је апсолутно тачна: Податке за њу дао нам је један од највештијих Полицајаца Царства, коме смо дали псеудоним Жак Лоран.

— Па, рече Преосвећени чим се нађе у својој ћелији са Ангерандом, верујете ли сад да нам живот висе о коњу? Најмање оклевање и ми смо изгубљени.

— Млади калуђер не одговори ништа на ове речи свога старешине; он се срџа на једну столицу, чело му окупа ледени зној, сузе му грунуше из очију и два уздаха изнесоше ове речи:

— Јадна Жакелина!

Првосвештеник не може се уздржати да не лупне јаросно ногом о тле, и прибраним гласом цикну:

— Како, зар у близини опасности, коју сам вам предзначио и не бити уверен да она престоји ни тада кад се видимо на ивици провалије — то је све што сте изумели да ми одговорите?! Или ви ваља да верујете, да онај полицајац машкарата улогу пијанице под манастирским ѕидом?... Добро, кад је тако, онда ћу ја свршити сам, као што сам се и одлучио и без даљ оклевања!...

— Станите! изусте тада Ангеран... До овога сам часа тврдо веровао, да ћу моћи спасти Жакелину без икаквога компромитовања, па видећи да се морам одрећи тога плана, јер сте ме савладали вашим убедљивим разлозима, нисам могао савладати свога бола, јер сам вам ја и пре казао да волим то јадно дете више од свега на свету, више него самога себе. Дао бих с драге воље живот свој да је спасем страшне судбине која је чека, и која је, кад видим како су се ствари стекле, неизбежна... Шта вас се тиче мој бол, кад не чиним ништа да ометем ваше умишљаје?...

— Добро, пријатељу, одговори преосвећени нагло утишан, ви сте се, најзад, опресебили и, упуштајући се у навођење шта ме је нагнало да се одлучим за онај план који вам је познат, хоћу да вам покажем колико сам дирнут вашим сузама и да вам докажем да сам девојке морао склонити на овај начин само из оскудице другога излаза. Па лепо, ето, да вам ставим ово питање: јесте ли ви били срећнији од мене да пронађете ма какав год начин, којим би се могле спасти све три

жртве, или бар Жакелина? А ја ћу вам с места помоћи да се то и оствари. Али тај начин такав да буде, да му се одмах може приступити извршењу без икаквих припрема, јер сам ја убеђен да немамо више од једног, или два сата на расположењу, претпостављајући да полиција неће моћи до потребног одобрења доћи да још ноћас може овде ући.

— Кад бисмо имали времена и воље, ништа лакше, одговори Ангеран, али притерани овако у теснац, све што бисмо и могли покушати, само би нам ускорило пропаст нашу...

— Па онда, шта предлагате?

— Ја сам мислио само на Жакелину, немајући ни мало утицаја на њене друге, предвиђајући...

Млади калуђер од једном застаде и као да немирно ослушкиваше нешто...

— Шта је? упита га Преосвећени.

Ви не чуате ништа?

— Објасните!

— У разговору учини ми се да сам чуо неки једва осетан шум?

— Из ходника пред вашом одајом.

— То је заблуда, драги мој Ангеранде. Ко сме ући чак ту? Сва наша браћа спавају у ово доба... Међу тим, да не бисмо ма што пренебрегли у свом властитом интересу, можемо прегледати степенице и предсобје...

— Нема потребе кад ви нисте ништа чули; у осталом хиљадама безначајних шумова, као шкрип даске, намештаја, ремете непрестано ноћну тишину, а међу тим наши су тренуци скупоцени. Рекох вам, дакле, да сам се, предвиђајући шта мора а пре, а после наступити, трудио од пре много месеца да задобијем љубав Жакелинину за време „момента лусида“, тврдо одлучен да утечем с њом, ако она пристане на то онога дана неизбежног открића.

— Па онда?

— Па онда, ја верујем да сам успео удахнути јој једно осећање, но без њенога знања, које се додирује с љубављу, само не знам, да кад бих јој поверио све, сем судбине која престоји њеној сестри и младој Енглескињи, да ли би она пристала утећи са мном на исток где бисмо под другим именом, могли бити са свим безбедни... Али која вајда, кад ми ви нећете дати потребнога времена, да могу окушати: је ли мој утицај на Жакелину јак да је могу одлучити да бежи са мном.

— Па колико времена тражите за то?

— Један сат!

— То је много; За један сат може полиција с истражним судијом на челу поплавити манастир.

— Ја мислим да сте ви у заблуди, јер министар иде другим трагом, а нико неће смети — управник полиције а истражни судија још мање — узимати на себе ту одговорност, да насилнички продре ноћу у један манастир, па макар да су и наслутили да сте их ви гурнули на лажан пут, они морају бити убеђени да сте ви доста вешти у предохранима, те им можете осујетити сваки успех у истраживању.

— Све је то, мој драги Ангеранде, само празан разговор, а погибао у коју ми срљамо горка је истина, која ће се завршити, кад вам морам опет поновити, страховитим скандалом за цело хришћанство, угушењем нашега реда а нас ће попети на ешафот!

— Па, шта, најзад, ви одлучујете?

Ово питање оста неколико трепутака без одговора; Преосвећени као да се дубоко замислио.

По његовом се брижном лицу, најзад, разли један неразумљив осмејак и он одговори, наглашујући сваку реч:

— А ако покушамо да спасемо све три? —

— Шта говорите?! узвикну млади калуђер а лице му озари бескрајно задовољством.

— Ваш умишљај роди у моме мозгу једну нову мисао сумњива успеха, али не и немогућна...

— Ох, објасните, јер ми то враћа живот!

— Верујете ли ви онда да сам ја могао склонити три срећна створења намерно и без узрока? Све сам ја измерио, па нисам имао куд; видео сам како ода свуда испред нас искаче само бешчаст и суд, и, пре свега, гледао сам да нађем начина да се тај пад уклони.

— И сад?

— Сад, нисам баш апсолутно убеђен у корисност плана, који ми ваше речи изазваше, али можемо окушати; ако не успемо, нећемо имати шта себи пребацити, јер смо се борили за свој сопствени живот!

— Та, за име Божје, који је тај пројекат?

— Онај ваш!

— Не појмим само како ће се моћи применити на све три младе девојке, извините ме, глава ми бучи. и...

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

САХАДИН

од В. М. Дорошевича
Преводи Љ. В. свршени правник

16

Преступници и преступ.

Страх ме хватао, од самог гласа тога човека. А ту још и моје место на нога-рима баш уз његово.

— Он је спавао с краја а ја у среди. Пробудих се као да ме ко снажно гурнуо, гледам — лампа је била у близини наших места, — стоји Смирнов крај ногара. Лице бело као да је кредом замазано, очи страшне, разрогачене. Ужас је на целом лицу исписан.

„Не прилази... — говори, — не прилази... убићу... Дрхти сав, глас такав, — туга га је чути. Ја се поплаших. „Смирнове — велим, — шта је с тобом? С ким то говориш?“ — „Ето га, — вели — ето га... сав је у крви... из грла, ох, како куља крв... из грла... иде, иде... иде овамо... не прилази!“... Ухватио се за мене, држи

се, руке хладне као лед. Цвокоће а мене језа подузима. „Бог с тобом! Кога ти то видиш?“ — „Он, он последњи мој;“ — шапће јадник. „Та умири се, чекај, ја ћу ти воде донети!“ — „Не, не, не иди... не иди... јер ће он опет...“ Тако сам морао заједно с њим до бурета с водом ићи. Он се држи за мене, обзире с^о свуд у наоколо, боји се за корак да се одвоји. Напојио сам га водом, — тада је дошао к себи. Молио ме да га пустим на моје место, — боји се с краја да лежи, — ја легах ближе к њему. „Страх ме,“ вели. — „Но, а зашто се ти дању ругаш над њима?“ пита га. — „Зато се и ругам што ме страх. Долазе ми они по ноћи. Зато се ја и трудим дању да се ослободим, куражим се.“

„Хвалисање“ злочином — то је често крик, глас пун очајања, којим се хоће да заглуши глас савести.“

Душа злочинчева то је море на ком никада нема затишја.

Некада је беснео ураган, сада се ипак још њиха потпуно цела маса.

Злочин оставља неизгладими траг, дубоку бразду у души.

Мени је говорио један осуђеник, жалећи се на то, што су их затворили у тамницу окованих за отказ рада, и држали две недеље затворене.

— Шта хоће они? Да нас убију, шта ли? Да удаве као паразита каквог? Зар је могуће убити човека? Па ја сам и сам чини ми се убијао! Сам сам чуо како су кости заупале, када сам ударио сикиром по затиљуку. „Не — мислим се — освестиће се.“ Сподбих те му главу одсекох. Отко-трља се глава... А он опет живи. Ту, ето са мном и живи. Ни корака не одмиче. Мене затворе у ћелију. Мислим самог, — а он ту са мном! Да ниси убијао, неби сада седео у тами грозној.“ Лежем на кобилу, а он ту, стоји редом с целатом, и кези зубе: „Да ниси убијао, неби сада лежао на кобили.“ Вечито ме прати као сенка. Живи, — и док ја жив будем, живеће, и у гроб ће са мном, под безимени крст лећи. Убити човека са свим — немогуће је!

II

Остаје ми да говорим још о једној врсти „хвалисања“, веома распрострањеног, а са типичним преставником његовим ја ћу вас одмах упознати.

Улазим у казамат.

Гледам, осуђеници се скупили у гомилу. У среди некакав лепоречиви брат, нешто ватрено прича.

Угледавши мене престаде.

— Сметам вам, шта ли? Онда идем.

— Зашто господине? Каква је то сме-тња... Причај даље! Нека и господин чује... Веома занимљиво.

Приповедач је приповедао како је бежао с робије.

Пошто се мало нећкао, више реда ради, продужио је:

— Полако!... Дигли су, ко што рекох узбуну. Сву стражу, целу чету скупили, и пустили за мном: јер није побего макар ко. Трче они трчим и ја. Они за мном, а ја од њих. Бајонети блистају, куршуми

звизде... Тек чујеш га како звизди над главом. Мало доцније престаде. Потропили све метке. А ни једним нису погодили... .

— Трчећи су гађали? — пита млад момчић војни осуђеник.

— Трчећи.

— Ех, да се зауставио ко. Боље се гађа. —

— Жалост што тебе лудака нису позвали! Наредниче! — прекида га неко од слушалаца, — причај даље!

— Стадох ја браћо моја, да успоравам.

Видим, нема се више снаге. Ето, мислим се сад, сад ћу пасти, и ухватиће ме. Но није Ефим Профилов такав човек, да би се пустио жив у руке! Чујем, стижу... Све ближе топот. Осврнух се, страшно човеку да гледа. Бајонети севају. Сила! А на путу напред стоји једно дрво... Али дрво, високо ваљда двадесетхвати... Прикупим ти ја снагу, па се упутим к њему. Држ, држ — и попех се... Искентрах се на једну грану па седох. Дотрчаше, задували се, зној цури с њих, једва дишу. Намучно сам их жестоко. „Силази, — деру се, — ђавољи сине на леп начин!“ „Чекајте — велим — сићи ћу чим рак зазвизди. Причекајте малко!“... Могли су ме једним метком оборити, — ништа лакше — али су истрошили сву муницију. А да се пењу, боје се, јер ја имам сикиру, а одозго сам, па ћу право по цику. Чујем договарају се: „Ајде, пењи се ти први!“ „Не, него ти“... „Не, већ ти“... А ја седим, па ни бригеша, одмарам се. Стајали су тако, док на послетку нису решили да оборе дрво, да би ме ухватили. Почеше да копају дрво из корена, бајонетима. Дрхти цело дрво, тресе се. Они копају, а ја се све више и више пењем. Испех се на сами врх и чекам. Поче дрво да попушта... „Но, још! Јаче!“ — деру се они обарајући дрво. А по гласу се познаје да једва дишу од умора. „Још јаче“... поче дрво да се нагиње, — а ја непрестано држим се на врху... А кад је треснуло о земљу, чисто зашшташе гране... Чим врх лупи о земљу, — ја скочим с њега на земљу, па маглу. Они стајали код корена, а ја на врху — ја сам имао двадесетхвати „форе“... Они копајући дрво још јаче се уморили, а ја се одморио седећи!

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

„Један срески начелник мисли, да су општински судови надлежни да ислеђују и оне иступне кривце, за које нису надлежни да их пресеђују, па тако и наређује општинским судовима, да они такве иступне кривце извиђају, и њему тако извиђене шаљу на пресеђење.“

Ми ли се уредништво да изволи одговорити, да ли је ово мишљење среског начелника правилно, или не?

II.

„У једном срезу налази се један бесплатан преписач, који поред службених послова при-

лично адвоцира — пише тужбе, жалбе и т. слично, а по мало наговара и грађане на неупутно парничење.“

Моли се уредништво да изволи изнети своје мишљење: да ли је у опште дозвољено држање бесплатних преписача по среским канцеларијама, и ако јесте, онда по коме закону?“

III.

„По закону о непосредном порезу, кад год се прода какво парче земље, па се о томе и тапија изда, овда се и по пореској књизи Б. врши пренос овога имања од купца на продаваца.“

Пошто се у тапији никад не ставља квадратура целе парцеле, која се продаје, него се само именује дужина страна, н. пр. источно 95 метара: западно 161 мет., северно 203 и јужно 50 метара, та се просторност мора да нађе по тапији.

Молим уредништво за обавештење: како ће се ово израчунавање вршити?“

IV.

„У уредби механској стоји, да механа треба да је удаљена од цркве или школе за 50, а у крајњем случају 30 хвати.“

Потребно је да се зна, да ли ово одстојање треба рачунати од самих зидова цркве или школе, или од ограда ових, па до ограде механске.

Моли се уредништво за обавештење.“

— На ова питања, одговарамо:

I.

Кад је значај т. 4 под б чл. 94 закона о општинама тако схваћен, да општински судови не могу изрицати казну за оне кривце, где је законом предвиђена максимална казна преко десет дана затвора, онда им се не може наметнути ни дужност извиђања тих кривца, пошто се они не јављају за иступе као истражне власти у оном одношају, у коме се јављају по кривичном судском поступку полицијске власти према првостепенним судовима.

У осталом, о надлежности општинских судових за иступне кривце, ми ћемо ускоро донети нарочиту расправу, којом ће се до ситуација објаснити ово питање.

II.

О бесплатни преписачима, који раде при извесним среским канцеларијама, у тежњи да прибаве потребна знања за полицијску службу, нема нарочитог законског прописа, који би одређивао њихов положај.

Али свакако, на њих се, као и практиканте, односи §. 9. закона о чиновницима грађ. реда, те се разложно може извести закључак, да они могу постојати, под личном одговорношћу дотичних старешина.

Наравно, да они могу само учити послове, а никако ту са тога положаја адвоцирати и наговарати људе на безуспешне и штетне парнице.

Чим се примети да они то раде, дотични старешина треба да их удали, јер он носи моралну одговорност за све неправилности које ови учине.

III.

У броју 26 и 27 „Полицијског Гласника“ од 1902 год. ми смо објаснили, да се просторност

извесних парцела, које нису квадрати или правоугаоници, не може изнаћи тако званом рачунском средином супротна страна, него само стручним премером.

Тамо смо, даље, изнели и распис г. Министра финансија, којим се забрањује, да се по тапијама изналази просторност и преноси по књизи Б, већ да се преноси цела она просторност, која је записана у пописној књизи, ако је цела продата, иначе половина, трећина или четвртина од онога, што је записано, што зависи од тога: је ли продата половина, трећина или четвртина.

Поменути распис треба прочитати, па ће бити јасно шта треба радити.

Како се, пак, врши премер оних парцела, које не представљају правилне фигуре, предвиђено је правилима за привремено премеравање пре катастарског премера, која је прописао г. Министар Финансија.

IV.

У уредби механичкој није тачно одређено, олакше ће се рачунати оно одстојање, које се помиње у чл. 5. ставу првом, т. ј., да ли од самих зидова цркве или школе, или од ограде ових.

Ово, опет, није нарочито прецизирано сигурно зато, што је т. 4. овога § а остављено, да одбор општински оцени, да ли ће механички бити на сметњи цркви или школи према свима месним околностима.

Али свакако треба да се рачуна одстојање од црквених и школских зидова, јер много пута цркве и школе имају авлију велику по неколико хектара, а цркве су и школе на крају ових те би било неумесно тражити још 30 хвати од ограде цркве или школе.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Драгутин Костић, шегрт асурписки код Петра Грујића, асурписије из Београда, 30. пр. м-ца украо је из радње свога газде 25 комада разних асура у вредности 78 динара и побегао. Драгутин је родом из Крушевца, стар је 16—18 година, средњег је раста, црномањаст. Позивају се све полициске власти, да Драгутина живо потраже и нађеног, спроведу Управи града Београда, с позивом на Бр. 22548.

Ноћу, измеђа 22. и 23. пр. м-ца, непознати крадљивац украо је г. Васи Маилову, чиновнику палидулске задруге, који станује у босанској улици Бр. 54; један денни сат, велики регулатор, црни никлени са једним заклоном и златним ланцем у карикама у вредности 200 динара. Позивају се све полициске власти да крадљивца потраже и нађеног спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 22617.

Ноћу, између 22 и 23. пр. м-ца непознати крадљивац украо је пар одела Мићи Соколовићу, књиговезачком кафи, који станује у Поп Лукиној улици Бр. 17. Одело је ново од црне чоје са врло ситним белим пегцима. Позивају се све полициске власти, да крадљивца потраже и нађеног спроведу Управи града Београда, с позивом на Бр. 22718.

Љубу Јовановића, тежака из Зека, среза драгачевског, убио је из пушке непознати зли-

ковац на дан 6 тек. месца. Начелник срески децемом Бр. 8214 моли све полициске власти за тражење непознатог зликовца.

Три непозната и наоружана зликовца, 5 ов. м. око 7 часова у вече, ухватили су **Давида Кустурића** тежака, из Леша и изнудили му 1000 динара у банкама и злату и јелну пушку маузер кокину. Зликовци су били наоружани, и то: један магацинком, други кокинком а трећи пибодијевог пушком, а сва тројица имали су револвер за појасом, и по два низа фишека око појаса, један је од њих риђ, а друга двојца црни као арапи. Позивају се све полициске власти, да зликовце најживље потраже и нађене спроведу. Начелнику среском у Гучу с позивом на Бр. 5167.

Непознато лице 9. Јуна ове год., пред вече, украдо је једне чизме Нисиму Мандилу обућара овл., са станом Краља Александра улица Бр. 36, а допије Саватију Чкољевићу бакалнику око 20 дин. из отворене фијоке. Непознати је стар 26 година, црномањаст, средње је величине. Позивају се све полициске власти да крадљивца потраже и нађеног спроведу у управи града Београда, с позивом на Бр. 20025.

Владимир Ђуровић, из Вранеша, округа чачанског, осуђеник пожаревачког казног завода, побегао је 2 ов. м. Владимир је стар 41 год., стаса је малог, косе, кчију, обрва и бркова смеђих, образа дугих, браду брјуја. Позивају се све полициске власти, да Владимира најживље потраже и нађеног спроведу Управи казног завода у Пожаревац с позивом на Бр. 1563. УБр. 22805.

Петар Милојевић из Кобиља, окр. крушевачког; **Серафим Спасић** из Турке и **Тимотије — Тиле Криворечанин** из Грачаца окр. чачанског — осуђеници, побегли су јуче из Добричева. Петар је стар 30 година, раста средњег, у лицу плав, образа дугачких, браду има малу; од одела носи кошуље осуђеничке. Серафим је стар 35 год., малог раста, црномањаст, образа округлих, обријан, носи кошуљу осуђеничку. Тимотије је стар 28 год., висок, танак, црномањаст, обријан, носи осуђеничку кошуљу, капу, и гуњ; имао је и тежак оков на ногама.

Скреће се пажња свима полициским властима на гореименоване одбегле осуђенике и да исте у случају проналаска, спроведу стражарно Управи града Београда с позивом на Бр. 23325 или управи у Добричеву с позивом на Бр. 2784.

Непознати зликовци ухватили су 8. ов. мес. око 7 сати по подне Косту Живковића трг. из Бискупља у пољу ван села, везали га и отели му: 66-50 дин. у новцу, сат на коме је написано цело име и презиме Костино, кључеве од касе, па га по том довели у близини куће, уценили га са 500 дин., пустили и дади кључеве да им донесе новац.

Зликовци су у гуњевима, чакширама, шубарама и опанцима, наоружани брзометним пушкама, пожевима и мноштвом муниције.

Потером, која је за њима одмах дигнута, нису пронађени.

Као саучесници у овом делу осумњичени су Драгутин Јевтић и Драгутин Јовановић из Бискупља, али је Јевтић јутрос побегао испред среског служитеља, пре него што је узет на кривични испит.

Јевтић је раста средњег, стар 24, године плав, сувоњав са малим усуканим брковима, у кошуљи и гаћама и штофаном шеширу.

Позивају се све полициске власти, да предузму мере за хватање ових зликоваца, па у случају проналаска спроведу начелнику среза рамског с позивом на Бр. 9391. Градиште) или Управи града Београд Бр. 23229.

ТРАЖИ СЕ

Милана Марковића, из Вућићевца, среза посавског, окривљеног због покушаја убиства, тражи начелник срески из Обреновца актом Бр. 7151. Милан има 30—35 год., раста је средњег, бркова смеђих, образа дугих, сувоњав је. Пронађеног треба спровести поменутом среском начелнику, или Управи Београда с позивом на акт Бр. 23066.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Ђура Игњатовић, звани „Штрк“, зове се један од млађих коцкарских „снага“, чију фотографију износимо данас. И ако му је тек 18 год. ипак није остао ни један кутић у Србији у коме он није био и своју „вештину“ применио. Још од раног детињства почео је се дружити са својим земљацима и садањим колегама: „Шоботом, Гајдашем, Шиљом, Грмаљем и др. који су га увели у садањи живот, кога се он, по свом сопственом признању, више не може оставити.

Поред свога правога фаха — дизања кеса — он има обичај да по кад-кад погрешни и

изврши обичну крађу, за што је већ два пута иступно кажњавати, а и сад се због крађе једног сахата и једне ћилибарске муштикале, које је у друштву са Миланом Јовановићем, Циганином, украо у Смедереву па овде ухваћен налази у „Главњачи“ Главне полиције на издржању тридесето-дневног затвора, после кога има у месту свога рођења, Шанцу, да издржи и 6 месеци полиц. надзора.

Пошто он и у овом другом свом правцу — крађама — обећава много, то износимо његову слику, како би власти могле што боље пратити његово кретање.